

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De cognatione spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

Ecclesie vtiliter gerenda vel gesta; aut quando ex voluntate Romani Pontificis colligitur eum velle pensiones per conjugalem contractum non extinguere. Ita Ioan. Bapt. in tractat. de pensione. quest. 30.

Tertio, conjugalis contractus impeditur, ac omnino resoluitur religionis solemnni voto, & professione premissa. At si premittatur simplex votum, impeditur matrimonium contrahendum: non tamen dirimitur, si contractum fuerit. c. meminimus. c. rursus. cum alijs qui clerici vel vouent. c. i. de voto lib. 6.

§. Q V A R T V S.

De cognatione spirituali.

S V M M A R I A.

- 1 Cognatio spiritualis matrimonium impedit ex constitutione ecclesie.
- 2 Cognationis spiritualis prima species.
- 3 Cognatio spiritualis non oritur ex illicito coitu.
- 4 Cognatio spiritualis deducitur ex baptismo, etiam collato à laico, tempore necessitatis.
- 5 Cognatio spiritualis solum contrahitur cum leuante, vel suscipiente à sacro fonte, licet plures illi actus intersint.
- 6 Cognatio spiritualis nec per nuncium, nec per procuratorem contrahitur.
- 7 Cognatio spiritualis an contrahatur sine responsione ipsius suscipientis, vel leuantis à sacro fonte.
- 8 Cognationis spiritualis secunda species.
- 9 Cognationis spiritualis tertia species.
- 10 Cognatio spiritualis ascendit, non tamen descendit.
- 11 Cognatio spiritualis non oritur ex Catechismo.

Quarto, spiritualis cognatio matrimonium impedit, ne contrahatur, & contractum post hoc impedimentum, dirimit. Atque hoc impedimentum iure canonico institutum fuit, non naturali, nec diuino: quod ab omnibus receptum est. Quamuis non esse hoc recens institutum, probari possit testimonio Originis, qui explicans illum Pauli locum ad Roman. 16. Lucius Iason, & Solipater cognati mei, hanc inquit, cognationem, vel consanguinitatem arbitror esse ex baptismo contractam. Nam & quod susceptores, qui patrini vocantur, adhiberi conueniat in baptismo ex traditione Apostolorum, testis est Dionysius de ecclesiastica Hierarchia. cap. 7. Oritur vero ex baptismo, confirmationisve sacramento, in quo is, qui sacramentum confert, parentis vicem gerit: is autem qui baptizatus, aut confirmatus affuit, ac pro eo respondet ipsum in sacramento Baptismi tenet, aut à fonte suscipit, pedagogus censetur, cap. vos ante omnia. de consec. dist. 4. T. hom. in 3. part. quest. 67. art. 7. quibus addenda est decisio. cap. i. & fin. de cog. spir. in 6. Ex quibus miror, cur Conrad. Lagus in Meth. iuris. tit. de nupt. dixerit prohibitionem matrimonij, in cognatione spirituali, sine causa factam ab ecclesia, tamque valere sua auctoritate, quantum possit.

Verum hæc spiritualis cognatio tres fortitur species. Prima quidem est, quæ inter ipsum baptizatum, confirmatumve & confirmantem, baptizantem, ac vtriusque sacramenti pedagogum, quem patrinum vulgus appellat, oritur: ac denique illa quæ inter filios, & parentes spirituales contrahitur, cap. de eo. 30. quest. 1. c. 1. de cog. spir. in 6. Regia. l. i. tit. 7. part. 4. Thom. d. art. 7. Paulus in 4. dist. 42. art. 1. & consequenter hæc prima cognationis spiritualis species includit illam, quæ inter filium spirituale, & vxorem patris spiritualis, tempore suscepti sacramenti à viro cognitam, datur à iure, c. i. de cog. spir. in 6. Nec tamen ad feminam, à patre spirituali fornicariè cognitam, refertur. Nullum enim subest inter eam, & spirituale filiū, impedimentū, vt asserit gloss. in c. si quis de vno. 30. quest. 4. ea ratione, quod istud sit spirituale vinculum, nec debeat id ex illicito coitu oriri. idem approbant. Henr. & Abb. in c. Martinus. de cog. spir. Ricar. & Palud. d. dist. 42. Ioan. Andr. caterique Doct. in d. c. i. Angel. in verb. matrimo. 3. versic. 16. impedimentū. Regia. l. i. tit. 7. part. 4. quæ hæc in rebus iuris vtriusque professoribus, quos nuncupatim citamus, non veremur adiungere: cum sapientissimorum viro- rum consilio leges Regias, quas partitarū appellamus, conditas fuisse, Hispanis omnibus sit compertū. His igitur opinor præfatam sententiam frequentiori calculo probari, quam veriore esse existimant Ioan. Brun. in tract. de sponsal. concl. 20. casu 7. aduersus Thom. in 4. sent. dist. 42. cui subscribitur Syluest. in verb. matrim. 8. q. 7. Notandum est laicum tempore necessitatis alium baptizantem, ipsi baptizato patrem spirituale esse ac subinde in hac prima cognationis specie includi, quod notat Floren. 3. part. tit. 1. c. 15. §. 3. ex c. i. vers. eandem, de cog. spir. in 6. Nec refert, an vnus, pluresve sint pe-

dagogi: tametsi conueniat vnū tantū esse, qui filiū spirituale in sacro baptismatis lauacro teneat, aut à fonte suscipiat. c. non plures, de consec. dist. 4. c. si vbi id not. Ioan. Andr. & alij. de cog. spir. in 6. Moribus tamen receptū est in aliquot regionibus plures ad id officium constitui. quod insinuat Regia. l. 7. tit. 4. part. 1. quo tamen quidem casu solus is pater spiritualis est, qui baptizatum in sacro fonte tenuit, vel à fonte suscepit, non alij, etiam si præsentibus actui fuerint, atque pro baptizato responderint, ita Flor. 3. part. tit. 1. c. 15. §. 3. Dec. optime conf. 501. Pro quibus text. est in c. veniens. de cog. spir. c. 91. in c. i. eod. tit. in 6. versic. spirituale. vnde hæc cognatio per procuratorem minime contrahitur, teste Bar. in l. Gallus. §. forsitan. ff. de lib. & posth. quem ibi magis communiter sequuntur alij. & Prapof. in d. c. veniens. Freder. consil. 15. Rom. sing. 53. Capel. Tholof. 157. Syluest. in ver. matrimonium. 8. quest. 7. versic. 14. & Ioan. Andr. in reg. potest quis. de regul. iur. in 6. l. an. Brun. in tract. de sponsal. conclus. 20. casu 12. Petrus Loriottus in l. non facile. §. cognationis. ff. de gradib. affinitatis. Nec etiam contrahitur per nuncium ad id speciali consensu delegatum, quamuis Abb. & Cardin. in d. c. veniens. contra Bart. id fieri posse opinentur. quorum opinio apud posteriores in procuratore, & nuncio communiter est reprobata. Nam & Henric. in d. c. veniens. Archid. Domin. & Francif. in d. cap. 1. de cog. spir. in 6. primam opinionem admittunt. Sunt tamen, qui existimant non sufficere ad contrahendam hanc cognationem suscipere à fonte, nec in fonte ipsum baptizatum tenere, nisi is, qui tenet, vel suscipit, respondeat nomine ipsius baptizandi. & hi sunt Hosti in summa. tit. de matrimo. §. qualiter contrahat. versic. & nunquid. Archid. vterq; tamen sub dubio, in c. parvuli. de consec. dist. 4. quos sequuntur Henr. in cap. veniens. de cog. spir. Ioan. Andr. & Francif. in d. c. i. eodem tit. in 6. colum. Lancel. Galian. in l. 1. in princip. ff. de verborum obligat. colum. 5. Ioan. Brun. in tract. de sponsal. concl. 20. casu 10. ea ratione, quod patrinus teneatur respondere, & profiteri Christianam fidem pro ipso, qui baptizatus, c. nos ante omnia. c. parvuli. de consec. dist. 4. Igitur patrinus loqui debet: atque in hoc actu verba requiruntur. Sunt & alij, qui hanc opinionem Hosti. & Archidiac. veram esse existimant, quando baptizatus esset infans, qui respondere non potest: si vero respondere possit, quippe qui adultus erat, nulla verba esse necessaria ad contrahendam hanc cognationem, existimant, quia is, qui baptizatur, teneatur respondere, non patrinus. c. cum pro parvulis. de consec. dist. 4. quem text. dicit Sing. Roma. sing. 54. idem probat Regia. l. 6. tit. 4. part. 1. qua ratione Hostien. sententiam ita intelligunt Domin. in d. c. i. Prapof. in c. contracto. colum. fin. eod. tit. Alciat. in d. l. 1. in fine princip. Henric. in c. veniens. de cog. spir. His tamen opinionibus omissis, verior est opinio illa, quæ dicitur, non esse verba patrini respondentis vilo casu necessaria ad contrahendam hanc cognationem, siquidem sola susceptio à sacro fonte est de substantia: cetera autem ad solennitatem spectant, text. in d. cap. 1. vbi hoc notat Archidiac. quem in hac specie Barb. sequitur. in d. l. 1. 15. colum. in princip. de verborum obligat. idem asserit Floren. 3. part. tit. 1. cap. 15. §. 3. Ioan. in summa confel. Altensis, & alij. quos Henr. refert in d. c. veniens. col. fin. quorum opinionem etiã probat Syluest. in verbo, matrim. §. impedimento. 7. versic. 13. dicens apud Summarum auctores receptissimam esse. Quibus omnibus illud addendum est, minime contrahi hanc cognationem inter procuratorem, alterius nomine patrini officium exercentem; & ipsum baptizatum seu confirmatum, secundum Card. & Abb. in d. c. veniens. Fred. consil. 15. Paul. Cast. in d. §. forsitan. contra Ioan. Andr. in d. reg. potest quis per alium.

Secunda huius cognationis species, inter spirituales parentes baptizati, seu confirmati, & carnales, constituitur c. veniens. eod. tit. Ad vxorem tamen parentis spiritualis extenditur, quæ carnaliter cognita fuerat tempore contracte cognationis. c. Martinus. eod. tit. non sic ac vxorem patris carnalis, etiam cognitam. Nam licet cognatio contracta à parente spirituali; communis fiat eius vxori carnaliter iam cognita: non tamen illa cognatio, quæ per parentem carnalem contrahitur, eius coniugi, etiam cognite communis est. vnde gl. in c. spirituale. 30. quest. 4. dixit in hoc impedimento inter coniuges communes esse actiones, non passionem. idem aperit glo. in c. i. de cog. spir. in 6. Flor. 3. part. tit. 1. c. 15. §. 3. sentiunt Thom. & Palud. in 4. sent. dist. 42.

Tertia huius cognationis species solū diffinitur inter filium spirituale, & filios carnales ipsius patris spiritualis. c. i. c. super. c. tua. eod. tit. c. super quib. 30. q. 3. Quo fit, vt inter filiū spirituale & carnalem filiā vxoris ipsius patris spiritualis, ab alio

alio viro susceptam, matrimonium contrahi possit. Cum nulla inter eos sit cognatio, sicuti consulendo respondisse Antonium, ipsemet fatetur in d. cap. *Marinus*, cuius opinionem esse veriorum asserit Dec. consil. 501. col. fin. Syluest. in ver. *matrimonium*. 8. q. 7. vers. *extum*. & Angel. vers. *matrimonium*. 3. in ped. 7. contra Dom. & Franc. in d. cap. 1. §. fin. eod. tit. in 6. Atque adeo mihi persuasum est Ant. responsum, vt opiner Dec. Syluest. & Angel. nihil esse iuxta Domin. opinionem. Hinc etiam constat, patrem spirituale posse matrimonium contrahere cum filia carnali ipsius filij spiritualis. gl. per tex. ibi in c. *illud*. 30. q. 3. cui similis in c. 1. de *cogn. spir.* in 9. tenent Flor. 3. part. tit. 3. c. 15. §. 1. Abb. & alij in c. 1. de *cogn. spir.* Palud. in sen. d. ff. 42. probat Regial. 5. tit. 7. part. 4. Ascendit enim hæc cognationis species, non descendit.

Nec illud hac in re est omnittendū, ex Catechismo cognitionem spiritualem minime oriri, quæ matrimonium post catechismum contractum dirimat: tametsi contrahendum impediatur. 2. de *cogn. spir.* in 6. Regia l. 2. tit. 7. part. 4. etiā si catechismus fiat ex intervallo maximo post baptismum, vt docet Hier. Paulus in Prouincali fol. 16. col. 1. Ex hoc tamē deduci potest, irritam fore Romani Pontificis dispensationem, ad matrimonium contrahendum concessam, sublato aliquo canonico impedimento, quod legitime illud matrimonium contractum dirimeret, si in eadem dispensatione mentio non fiat, de cognatione spirituali, quæ inter impeditos aderat, per catechismū tantū contracta. Forsan enim Princeps, si cuius cognationis notitiā habuisset, coniugium non permitteret. argum. c. *postulasti*. de *rescriptis*. Sic insigniter hæc opinionem docet Dom. in consil. 33. Verū Tridentina synodus, sess. 24. circa hoc impedimentū decreuit, cognationem spirituale tantum contrahi inter suscipientē, & susceptū ipsum, & illius patrem, & matrē: Nec non inter baptizantem, & baptizatum ipsiusq; baptizati patrem, & matrē, atq; idem seruandum esse in ea cognatione, quæ ex sacramento confirmationis oritur, apertissimis verbis statuit.

§. QVINTVS. De cognatione legali.

SVMARIA.

- 1 Cognatio legalis qualiter contrahatur.
- 2 Cognatio legalis etiam oritur inter filiam adoptantem, vel arrogantis, & ipsam adoptatam, vel arrogatam.
- 3 Cognatio legalis an perpetua sit.

Quinto, matrimonium impedit legalis cognatio, quæ ex adoptione vel arrogatione inurgit. Ex adoptione, inquam, cum quis in proprium filium assumit eum, qui sub patris carnalis potestate est. Ex arrogatione vero, cum quis liberum à patria potestate accipit in filium, quo casu arrogatus in arrogantis potestatem transit. Est igitur legalis cognatio inter filium legalem eiusque vxorem, & patrem item legalem, eiusque coniugem, aliasque personas expressim nuncupatas. in l. *adoptiuum*. ff. de *ritu nupt.* cap. 1. 30. q. 3. gloss. in cap. 1. de *cogn. leg.* Regia. l. fin. tit. 7. par. 4. Hinc inferitur matrimonium contrahi non posse inter patrem, & filiam legalē, nec inter filium & matrem legalem: nec cum vxore patris legalis, etiam finita adoptione, vel arrogatione. quod notat gloss. in d. c. 1. de *cogn. leg.* qual. iuris canonici interpretes approbant, & non temere per iura paulo ante adducta, ex quibus idem prorsus dicendū censemus in ceteris per d. l. *adoptiuum*. connumeratis, notat Petrus Loriottus, in l. non facile. §. in adoptionem ff. de *grad. affin.*

Contrahitur etiam hæc legalis cognatio, inter filium arrogantis, & ipsam arrogatam. Nec differt in hoc adoptio ab arrogatione. Imo idem vtroq; casu dicendum est gloss. per text. ibi in cap. 1. de *cogn. leg.* quam ibi sequuntur Docto. communiter, vt fatetur ibi Panor. atque idem Prepos. col. 1. 3. & Syluest. in ver. *matrimonium*. 8. quest. 8. tametsi ipse velit, non ita oriri cognationem hanc, vt matrimonium impediatur, inter filiam adoptantis, & ipsum adoptatum, ex eo, quod non adit patria potestas in adoptione: Verum prima opinio receptior, atque verior est quam etiā probat gl. in c. 1. 30. q. 3. & Henr. in d. c. *unico*. Ipsa tamen adoptio, seu arrogatio finita, hæc legalis cognatio inter fratres, & sorores cessat, & dirimitur. Matrimonium tamen, ea durante contractū inter prohibitos minime valet, nec subsistit, nisi nouus accesserit consensus. gl. in d. c. 1. quæ nostrates communiter tenent, teste Syluest. in ver. *matrim.* 8. q. 8. qui eam app.

foit opinio Hugonis, quam in d. c. *uno*, sequuntur Ioa. de Lignano, Panor. & Henr. atque in hoc sensu accipiēda est opinio. Io. And. quam illic Prap. communem esse fatetur, dum pro priori opinione gl. argumentatur. Hoc autē, quod modo diximus, intelligendum erit in filia adoptantis, sub patria potestate existenti. Nam cum ea, qui sui iuris sit, potest contrahere filius adoptiuus. gl. in d. c. 1. Host. Innoc. & Henr. ibi. & Syluest. in d. 8. q. 8. contra Abb. in d. c. 1. Conuenit tamen inter omnes, excepto Host. nullum subesse impedimentum inter ipsos filios legales, ex legali cognatione: nisi aliud canonicum obstat.

§. SEXTVS. De consanguinitate.

SVMARIA.

- 1 Consanguinitatis definitio.
- 2 Consanguinei unde dicantur, & ibi de propinquis, uterinis, proximis cognatis & agnatis.
- 3 Consanguinitatis antiquorum definitiones reselluntur.
- 4 Linea cognationis quid sit.
- 5 Linea paterna vel materna, quos ex cognatione contineat.
- 6 Gradus quid sit in cognatione.
- 7 Graduum ex regulis computatio.
- 8 Graduum computatio canonica an in utroque foro seruanda sit.
- 9 Consanguinei quo gradu matrimonium contrahere, veteri iure prohibeantur.
- 10 Consanguinitas nouo iure ad coniugia diffinita.
- 11 Corporis humani compositio.
- 12 Cognatorum coniunctio matrimonialis, in reſta linea, an sit perpetuo prohibita.
- 13 Consanguineorum matrimonialis coniunctio, quibus rationibus sit prohibita.

Sextum sese nobis offert impedimentum, quod primas in hoc coniugali tractatu obtinet: nempe illud, quod ex consanguinitate deducitur: ob id diligentius tractandum, quod frequentius contrahat. Prius tamē quam gradus cognationis explicemus, operapretium erit ipsam carnalem cognationem diffinire, quo apertius hanc rem explicare possimus. Est igitur consanguinitas vinculum personarū, ab eodem stipite propinquo descendentiū, vel quarum vna descendit ab alia carnali propagatione contractum. Vinculum esse nemo ambigit, inter eos, qui sanguine coniuncti sunt, quod præter alios Cicero lib. 1. de *offic.* egregie pandit: *Sanguinis, inquit, coniunctio, & beneuolentia deuincit charitate homines.* Idem ait: *Arctior vero colligatio est, societatis propinquorum.* Diximus, ab eodem stipite propinquo; ex eo quod descendentes ab eodem stipite, remoto tamen, non sunt consanguinei: alioquin omnes homines consanguinei forent: cum ab Adamo descendant. Ipsa namque virtus naturalis, quæ in procreatione viget, quatenus mouet ad similitudinem ipsius procreantis in indiuiduo: nempe vt filius sit similis patri: per varias transfusiones fit debilior, ac tandem deficit: etiā, si ipsa eadem virtus, vt mouet ad id, quod est in specie, id est, vt ab homine genitus sit homo: non potest deficere per varias transfusiones. ita Thom. in 4. *sentent. dist. 40. art. 1.* vbi Palud. hanc partem nostræ definitionis subiecit. Hinc t̄ consanguinei propinqui dicuntur, quod eodem propinquo sanguine fuerint geniti, l. *Lucius*. ff. de *petit. hered. cum pater*. §. *à se peto*. ff. de *legat. 2.* Dicuntur etiam proximi. l. *capitis*. & l. *si spiritus*. ff. *unde cog. l. dudum*. C. de *contrah. empt.* vbi gl. & Bald. l. *cum rem alie nam*. C. de *leg. optime*. Dec. in l. *si bonorum*. col. 1. C. *qui admi.* & Alcia, in l. *proximi* appellatione, ff. de *verb. sign.* qui proprie, proximos, non ad agnatos, sed ad cognatos referunt. Atque inde, licet proprie consanguinei dicantur fratres ex eodem patre l. 2. §. *agnati*. & l. 1. §. *consanguineos*. ff. de *suis & leg. hered.* §. *ceterum*. inst. de *leg. agna. success.* & in *si sum autem*. eod. tit. vbi Theoph. scribit, fratres ex eodem patre natos Græce appellari *ἀδελφούς*, quasi consanguineos, not. Petr. Lor. in l. *iurisconsultus*. §. *inter*. ff. de *gradibus affin.* Hinc Sophocles in *Aiace Teucrum* Aiæcis fratrem *ἐὐφράτωρ*, id est consanguineum dixit. & apud Claud. lib. 1. de *rapeu* Proserp. Pluto ad Iouem sic loquitur:

*Te consanguineo rectpit post fulmina sœsum
Iuno sinu.*

Ex eadem vero matre dicuntur *uterini* fratres, Auth. de *consang. & uter. frat.* col. 6. tamen & ceteri remotiores, consanguinei dicuntur, quod eodem sanguine sint geniti. Cic. ad *Attic. lib. 2.* Sed Boopides noster consanguineus, non mediocres terrores iacit, atque denunciat. idē Cicer. l. 1. de *inuentione*, Parētes, inquit, liberi, coniuges, & consanguinei. Tacitus lib. 3. cum super Agrippinam, & Drulum, & Claudium, ceteri quoque consanguinei nominatim præscripti sint. Sicuti & cognati appellatur, quæ quod vna, communiterve nati, vel ab eo